

Dokumentnamn/Diagnos:

Flexorsenskada FDP, FDS, FPL

- Tidig aktiv träning zon I-V

Dokumentet gäller inom Region:	Skåne
Enhet:	Handkirurgiska kliniken, SUS, Malmö
Ansvarig enhetschef:	Elisabeth Ekstrand
Upprättat av FT/AT/KUR:	Stefan Johansson

Giltigt fr.o.m. datum:	2022
Dokumenthistorik tidigare versioner:	Finns att tillgå på enheten

	Övergripande Information
Bakgrund kortfattad	<p>Flexorsenskador är en av de vanligaste akuta diagnoserna på Handkirurgiska kliniken. Vid 88 procent av fallen involveras ett finger. Skada på FDP till dig II och V är vanligast förekommande.</p> <p>Malmö använder, så gott som uteslutande, tidig aktiv kontrollerad mobilisering vid flexorsenskador.</p> <p>I de flesta fall är det skärskada som orsakats av ex kniv, glas, vass plåt etc och i dessa fall förekommer ofta även digitalnervskada.</p> <p>Det förekommer även slutna skador som uppkommer efter ryck- eller slitvåld mot ett flekterat finger/fingrar.</p>
Kirurgiska aspekter relevanta för rehabiliteringen	
Problem tex funktion, aktivitet och delaktighet	Smärta, svullnad samt oförmåga att böja en eller flera av fingrets leder. Nedsatt styrka
Utvärderings-instrument	<p>Bedömning och utvärdering sker kontinuerligt med relevanta mätinstrument.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smärta: NRS i vila, vid rörelse och belastning • Rörlighet: Goniometer, knytdiastas • Greppstyrka: Jamar (6-12 månader postoperativt)

HAKIR Funktionsuppföljning, ev. Exklusionskriterier	☒ JA ☐ NEJ
Målsättning	Återfå aktiv rörlighet som tillåter senan att glida fritt i senskidan. Återgå till vardagliga aktiviteter (person/hem/fritid/arbete) och hantera de kraven det innebär. Smärtfrihet Normal greppstyrka (12 månader postoperativt).
Förväntat resultat	Förväntat resultat i medel efter 3 mån; DIP 5/40 PIP 10/80. Efter 12 mån; PIP 10/90 DIP 5/50 samt styrka 90% av oskadd hand. (HAKIR ut data samtliga t.o.m. 20.12.31). Medelvärden baseras på många faktorer som t ex typ av skada och ålder, spridningen i förväntat resultat är stor.
Observandum/ Restriktioner	Vid samtidig sutur av ffa A2- och/eller även A4-ligament ska pat utrustas med ”pulleyring” som skydd i 6 v vid aktiv flexion. Läkning och rehabilitering tar lång tid. Under gipstiden får fingrarna ej användas i aktivitet och aktiv flexion ska ske utan kraft eller motståndskänsla i fingret. Det kan medföra besvär för patienten att hantera vardagliga aktiviteter. Patienter har beskrivit att de måste använda handen i aktivitet trots restriktioner för att kunna fungera i vardagen. Hur patienten hanterar sin vardag i förhållande till restriktionerna bör lyftas under rehabiliteringen.
Förväntad rehabiliteringstid	Minst 3 månader
Förväntad sjukskrivningstid	Detta är beroende av yrke. Personer som arbetar administrativt är i regel sjukskrivna kortare än de med fysiska arbeten. Det vanligaste är mellan 4-12 v.
Övrigt	I de fall där man sytt senan med endast 2-strand mer försiktighet vid aktiv flexion.

Tidslinje pre- och/eller postoperativt, restriktioner	
Dag 0 = operationsdagen 1 vecka postoperativt = 7 dagar efter operation	
Tid Dag/vecka/månad	
Dag 3-5	Besök till SSK/USK på Handkir vårdavd för sårkontroll samt omläggning. Mobilisering via avd fysioterapeut som utrustar pat med en dorsal glasfibergips (Dynacast Prelude). FDP/FDS: Handled i lätt extenderat läge (15°), flekterade MCP-leder (45°) samt raka IP-leder. FPL: Radiell gipsskena som håller handleden i lätt extenderat läge (0-15°), CMC-1 i semiabducerat läge och MP-leden i neutralposition.

	Genomgång av skada, träningsprogram, gipstid samt belastningsregim kommande 12 v. Pat tränar med fysioterapeuten vid två tillfällen denna dag.
Dag 3-5 forts.	<p>Rörelseträning:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Flektera fingrarna passivt dvs. för finger/tumtoppen mjukt mot handflatan på den opererade handen med hjälp av den friska handen. 2. Flektera fingrarna försiktigt aktivt dvs. med egen kraft men utan motståndskänsla i fingret. De får ej ta i (rörelseomfång max halva rörelsebanan). 3. Extendera fingrarna aktivt upp emot taket på gipsskenan. Målet är raka PIP-leder. Proximalt stöd kan användas för att lättare nå full extension av PIP lederna. <p>Övningarna utförs 7 ggr/dag, ca varannan timma. Varje övning 5 reps</p> <p>Vid ev samtidig digitalnervskada/nervskada konsulteras avdelningsarbetsterapeut för information angående nervskada, läkning samt känselträning FAS 1.</p>
8-9 dagar postop	Kontroll hos fys ter på rehabiliteringsavdelningen för de patienter som var mer smärtpåverkade och/eller svullna i sina fingrar, och pga detta begränsade i sina övningar, vid mobiliseringsstart.
2 veckor postop	<p>Kontroll på rehabiliteringsavdelningen hos fys ter i samband med suturtagning på mottagningen. Kontroll att gipsskenan sitter väl. Vid extensionsdefekt i PIP-leder lägger vi till passiv flexion i PIP-leder med maxflekterade MCP-leder. Pat fortsätter med befintliga övningar men ökar nu på träningsfrekvensen till 10 träningspass/dag à 5 repetitioner.</p> <p>Vid svullnad och om patienten är förbandsfri bör patienten utrustas med yttre kompression som tex kompressionsstrumpa och/eller Cobanlinda att använda nattetid samt mellan träningspass dagtid.</p> <p>Vid läkt hud kan ärrmobilisering introduceras.</p> <p>Vid samtidig digitalnervskada/nervskada kontroll även hos arbetsterapeut för uppföljning av känselträning FAS 1.</p>
3 v postop	<p>Kontroll på rehab för de patienter som har haft svårt med sina övningar pga smärta, svullnad eller annat. Träningsfrekvens är fortsatt 10 träningspass/dag á 5 reps.</p> <p>Vid behov kan man introducera försiktig aktiv flexion med proximal stabilisering.</p>
4 v postop	Pat kommer för avgipsning samt fortsatt mobilisering hos fys ter på rehabiliteringsavdelningen. Patienten tillåts endast att använda handen i mycket lätta aktiviteter tex tangentbordarbete, hålla bestick, lätt påklädning, hålla glas. Pat tillåts ej att bära/lyfta.

	<p>Rörelseträning:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fortsatt passiv flexion samt vid behov passiv extension med kvarhåll 2. Aktiv flexion med proximal stabilisering alt senglidningsövningar samt full sammansatt flexion utan att använda kraft. 3. Aktiv sammansatt extension. 4. Aktiv palmarabduktion om det är en FPL-skada. <p>Aktiva handledsövningar, extension-flexion med avslappnade fingrar, aktiv ulnar-radialdeviation samt aktiv pronation-supination. Övningarna utförs 10 ggr/dag á 5 repetitioner.</p> <p>Rörlighetsmätning passivt samt aktivt.</p> <p>Konsultera arbetsterapeut:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Flexionskontraktur i PIP-leden (volar fingervagga) - Uppföljning känselträning
6 v postop	<p>Fortsatt rörelseträning fingrar och/eller tumme. Fortsatt rörelseträning för handled vid behov.</p> <p>Rörlighetsmätning</p> <p>Tillåts nu att belasta max 1 kg.</p> <p>Avlägsnande av ”pulleyring” i de fall detta använts.</p> <p>Uppföljning hos arbetsterapeut av känsel vid digitalnervskada</p>
8 v postop	<p>Fortsatt rörelseträning fingrar och/eller tumme.</p> <p>Rörlighetsmätning</p> <p>Tillåts att belasta max 2 kg</p>
10 v postop	<p>Fortsatt rörelseträning fingrar och/eller tumme.</p> <p>Rörlighetsmätning</p> <p>Tillåts att belasta max 3 kg.</p>
12 v postop	<p>Uppföljning enligt HAKIR med rörlighetsmätning. EJ Jamar!</p> <p>Full belastning i vardagen men avvakta ytterligare 4 v med tung styrketräning samt klättring.</p> <p>Uppföljning av känsel samt känselträning hos arbetsterapeut.</p>
12 månader postop	<p>Uppföljning enligt HAKIR med rörlighetsmätning samt Jamar.</p>